

מדינת ישראל

בתי הדין למשמעת – משרד הבריאות בירושלים

תיק בד"מ 1/5/22

תאריך: 23/1/24

י"ב שבט תשפ"ד

בפני חברי הועדה:

ד"ר חגית דומב הרמן – יו"ר, נציגת המנהל הכללי

ד"ר אבי פישמן – נציג הסתדרות רופאי השיניים

עו"ד זמירה גולדנר – נציגת היועץ המשפטי לממשלה

הקובל:

המשנה למנהל הכללי של משרד הבריאות

ע"י ב"כ עו"ד תומר דגני חנית ו/או עו"ד יונתן ברג

נגד

הנקבל:

ד"ר מיכאל הרצל, רופא שיניים, מ.ר. 7721

ע"י ב"כ עו"ד פאדי מטאנס

דין וחשבון לפי סעיף 48(ג) לפקודת רופאי השיניים [נוסח חדש] תשל"ט-1979

אמצעי משמעת

הרקע

הנקבל הוא רופא שיניים מורשה מ.ר. 7721.
בתאריך 8/5/22 הוגשה כנגד הנקבל קובלנה בגין שימוש בתואר מומחה בניגוד לדין.

עובדות הקובלנה - בתמצית

1. למרות שלא ניתן לנקבל בישראל תואר מומחה כדין, הנקבל נוהג להשתמש בתואר מומחה ליישור שיניים ואף מדגיש את חשיבות הטיפול אצל מומחה.
2. הנקבל בפרסומיו באתר האינטרנט שלו הציג עצמו כרופא בעל תואר מומחה ליישור שיניים (2005) המוכר בכל מדינות האיחוד האירופאי ורשום כחבר מומחה באיגוד האורתודונטים האמריקאי, מרצה בינלאומי באורתודונטיה.
3. באתר האינטרנט הופיעו המלצות לטיפול אורתודונטי על ידי רופא שיניים עם תואר מומחה ליישור שיניים בעל הכשרה קלינית ואקדמאית מוכרת ביישור שיניים, כמו גם אבחון נכון על ידי רופא מומחה באורתודונטיה.
4. פרסומים אלה חזרו על עצמם, בנוסח דומה תחת לשוניות שונות באתר האינטרנט.
5. בפוסט (post) בדף הפייסבוק מיום 22.1.21 פרסם הנקבל :-
"הידעת?! חיוך מושלם... הכל מידי של ד"ר הרצל מיכאל, בעל תואר מומחה ליישור שיניים ולסתות..."
6. לקובלנה צורפו נספחים - צילומי מסך מאתר האינטרנט של הנקבל בהתאם לפירוט הבא :-
א. צילומי מסך מאתר האינטרנט של הנקבל מיום 27/4/21 צורפו כנספח א'.
ב. צילומי מסך מאתר האינטרנט של הנקבל מיום 28/4/22 צורפו כנספח ב'.
ג. צילומי מסך מדף הפייסבוק של הנקבל מיום 22.1.21 צורפו כנספח ג'.
7. למרות אזהרות חוזרות לא תיקן הנקבל את הפרסומים הנ"ל.
8. **כתב הקובלנה ייחס לנקבל את עבירות המשמעת הבאות:-**
א. הנקבל התמיד ומתמיד להפר את הוראות פקודת רופאי השיניים (סעיף 45(4) לפקודת רופאי השיניים [נוסח חדש] תשל"ט-1979 (להלן "הפקודה"), בכך שהוא פעל ופועל בניגוד לסעיף 38 לפקודה, לרבות בניגוד לסעיף 38(א) :- "מורשה לריפוי שיניים או תאגיד כאמור בסעיף 3א לא יעשה, במישרין או בעקיפין, פרסומת לעיסוקו שיש בה כדי להטעות או שיש בה משום פגיעה בכבוד המקצוע, או שהיא בניגוד לתקנות שהותקנו לפי סעיף קטן (ג)".
ב. הנקבל פעל ופועל בניגוד לתקנה 2(1)(ו) לתקנות רופאי השיניים (פרסומת אסורה), תשס"ט-2009 (שימוש בתואר מומחה שלא אושר לפי תקנות רופאי השיניים (אישור תואר מומחה ובחינות)).
ג. עבירה לפי סעיף 36 לפקודה שכותרתו "איסור השימוש בכינוי שלא הורשה": ביחד עם סעיף 45(4) לפקודה :- "מורשה לריפוי שיניים לא ייטול לעצמו כינוי או הגדר המסתברים כרמז שיש לו מעמד או כשירות מקצועיים זולת אלה שיש לו למעשה ושפורטו בבקשה שהגיש לרישיון או

לתעודת היתר – או בבקשה אחרת אם רכש אותם לאחר מכן – ושהמנהל אישר אותם, ולא ישתמש בכינוי או הגדר כאמור בנוגע לעבודתו המקצועית או לחצריו ולא יציג אותם על חצריו... והתמיד להפר הוראות פקודה זו". (הוראה זו הוספה לאחר תיקון כתב הקובלנה).

9. בתאריך 23/5/21 בהתאם לסמכותו לפי סעיף 47(א) לפקודה, מינה שר הבריאות דאז, מר ניצן הורוביץ את הח"מ להיות נציגים בוועדה אשר תדון בקובלנה זו לפי סעיף 47(ג) לפקודה.
10. הוועדה קיימה 3 דיונים בתאריכים 18/7/22, 26/10/22 ו- 5/12/22.
11. בתאריך 16/4/23 ניתנה המלצת הוועדה בה מצאנו כי הנקבל עבר את העבירות המיוחסות לו בכתב הקובלנה.
12. לבקשת הנקבל נדחו מספר מועדי דיון שנקבעו לשמיעת טענות הצדדים לעניין אמצעי המשמעת, וביום 27/9/23 התקיימה ישיבת הוועדה, בנוכחות הנקבל, ונשמעו טיעוני הצדדים לאמצעי המשמעת.
13. בתאריך 8/10/23 העבירו ב"כ הצדדים אסמכתאות להשלמת טיעוניהם. ב"כ התובע הגיש אסמכתאות נוספות לתמיכה בטיעוניו ביום 30/10/23.

טעוני ב"כ הקובל לאמצעי המשמעת

14. תואר מומחה אינו עניין טכני. תואר מומחה, בין באורתודונטיה או בכל אפיק התמחות אחר של רפואת שיניים, מבטא מהות, לימודים, הכשרה, בחינות, ופיקוח של משרד הבריאות על תהליך ההתמחות. כשרופא מציג את עצמו כמומחה המשמעות היא שהציבור אמור להבין ולסמוך על כך שעסקין במומחה שעבר תהליך, הכשרה, לימודים, המפוקחים על ידי משרד הבריאות.
15. הנקבל השקיע מאמץ גדול מאוד בהצגתו כמומחה בעיני מטופליו, בעדותו תיאר מאבק ארוך שנים שניהל מול איגוד האורתודונטים בהקשר זה.
16. הנקבל קיבל לא מעט התראות מהרשות המפקחת במשרד הבריאות על נוסח הפרסום באתר. במקום לתקן את הטעון תיקון הוא פתח במאבק מול הרשויות שכלל התבטאויות חריפות כנגד עובד משרד הבריאות ד"ר דדוש וכנגד התובע הראשי של המשרד. אילו בחר לתקן את הדרוש תיקון עם קבלת ההתראה הראשונה, ספק אם היה מוגש כתב קובלנה. הנקבל לא שעה גם לפניית התובע הראשי לאחר הגשת ההמלצה לקובלנה נגדו. הנקבל ניהל התכתבויות פוגעניות מול פקידי משרד הבריאות, והתובע הראשי עד לפתיחת ההליך המשמעת. לנקבל ניתן מספר רב של הזדמנויות לתקן את הדרוש תיקון, ולהסיר את הפרסומים על "מומחיותו" מאתר המרפאה ולו היה עושה כן ייתכן וניתן היה להסתפק בעונש התליה לתקופה קצרה- שבועיים עד חודש ימים.
17. במהלך שמיעת הראיות בתיק הוצג בפני הוועדה צילום מסך מאתר האינטרנט של הנקבל - 4/ת, מיום העדות. הוועדה קבעה כי לא ניתן להשתמש בראיה זו, שצולמה לאחר הגשת כתב הקובלנה אלא במסגרת הדיון לאמצעי המשמעת, אם ימצא אשם בעבירות שיוחסו לו בכתב הקובלנה.
18. מעיון בת/4 שהוא צילום האתר כחודשיים לאחר הגשת הקובלנה רואים שאין כמעט שינוי לעומת הפרסומים שקדמו להגשת הקובלנה.
19. גם בת/6 שצולם ביום הדיון באמצעי המשמעת (27/9/23), חמישה חודשים לאחר שניתנה המלצת הוועדה, הנוסח המקורי תוקן מעט אך ניכר שהנקבל עדיין מפרסם את עצמו כמומחה בחו"ל, וכי נוסח הפרסום עדיין מכיל תיאור של מומחיותו ביישור שיניים. גם בעדות הנקבל בפני הוועדה חזר וטען הנקבל כי זכותו לפרסם את דבר היותו מומחה, לטענתו למרות שאין הוא נושא בתואר מומחה שאושר בישראל, וזאת כיוון שמדובר ב"קורות חיים" וביטוי לגיטימי להכשרות שעבר.

20. לאמצעי משמעת יש מטרה כפולה – הרתעת הרבים והרתעת היחיד. במקרה שלנו המטרה של הרתעת הרבים היא ברורה, חשוב שרופאי שיניים או רופאים לא יעניקו לעצמם תואר מומחה ויטעו בכך את ציבור המטופלים, בשל הצעדים המשמעתיים שעלולים להינקט נגדם. אולם במקרה זה, באופן נדיר למדי, אנו רואים שהנקבל זקוק גם להרתעה אישית, כיוון שהוא חוזר ומפרסם שוב ושוב את עצמו כמומחה, על אף ההתראות שנשלחו אליו ולמרות המלצת הועדה שדחתה את טענותיו.

21. בפני הועדה הוצגו התכתבויות עם משרד הבריאות – ד"ר דדוש ואח"כ עם התובע, שכללו המלצות לתיקון הפרסומים באתר האינטרנט. המכתבים נענו על ידי הנקבל בלשון בוטה שיכולה להתפרש כאיומים על בעלי התפקידים. בעקבות הערת הועדה – יובהר כי התבטאויותיו של הנקבל כלפי הרשויות הממונות על אכיפת החוק לא נכללו כעבירה בכתב הקובלנה, אלא יש בהן כדי להראות את הפניות הרבות וההזדמנויות שניתנו לנקבל לשנות את הפרסום באתר.

22. בת/5 כתב הנקבל לתובע הראשי של המשרד: - "ההתנשאות שלך והזלזול שלך עברו כל גבול, אתה מזלזל בי, מקטין אותי ואף קורא לי בחוצפתך מתחזה... פתחת נגדי במסע ציד, אתה לא הראשון, מי מפעיל אותך נגדי? מה ומי מניע אותך? מה המטרה שלך? התשובות הללו יינתנו במכתב תשובה בפני כל אותם גורמים... זה לא יהיה נחמד, זה יהיה בוטה וישר לפנים, לא ממלכתי, ובוודאי לא בסגנון רשמי, אתה והגוף הגזעני והעברייני שהניע אותך לפעולה, הבאתם את זה על עצמכם, ואתם תישאו בתוצאות... לנושא הזה יהיו השלכות רחבות, תהיה אשר תהיה התשובה, אדרוש לקבל אותה בנייר מכתבים רשמי כדי לפרסם ברבים הן בארץ, ברשתות החברתיות, פנייה לפוליטיקאים בארץ והן בחו"ל... עורך דין תומר, אתה אולי לא יודע, ואתה אולי לא מכיר, אך זה לא פוטר אותך... אני אולי בזכות האובססיות שלך לקבל תשובות ומעז יצא מתוק. עורך דין תומר, משכת אותי בעל כורחי למלחמה לא לי, ואני לא תמים, אני יודע בדיוק מי הם כוחות האופל האמיתיים, והגיע הזמן לפוצץ את המורסה שתשפריץ לכל עבר..."

23. ב"כ הקובל הפנה לבר"ש 3797 ד"ר יורם פינקלשטיין נ' המשנה למנכ"ל משרד הבריאות בו אושרה החלטת כבוד השופט (בדימוס) סטרשנוב, להטיל אמצעי משמעת של חודש התליה על רופא בכיר שעשה שימוש בתואר "פרופסור", אף שתואר זה לא הוכר לו באופן רשמי על ידי הגורמים המוסמכים לכך בישראל ובניגוד להנחיות משרד הבריאות ולשכת האתיקה בעניינו.

24. ברשימת אסמכתאות שהוגשה לוועדה הפנה הקובל למקרים נוספים בהם הותלה רישיונו של רופא בשל פרסומים אסורים, או שימוש שלא כדין בתואר מומחה (ההדגשות במקור): -

א. המשנה למנהל הכללי נ' אברהם לוי (נבו 20.05.2020)

רופא מומחה ברפואה פלסטית. פרסם פרסומות אסורות לרבות תוספת של מומחיות ברפואה אסתטית כשהתוספת 'אסתטית' לא מוכרת כתחום רפואה. הצדדים הסכימו על אמצעי משמעת של התראה.

ב. המשנה למנכ"ל משרד הבריאות נ' אניטה מנסו (נבו 15.06.2016)

רופאת שיניים שהציגה את עצמה כרופאה מומחית בתחום האסתטיקה. בדו"ח שהגישה הוועדה נקבע: "השיקול המרכזי בהליך המשמעת הוא האינטרס שיש לציבור בשמירה על רמתו וכבודו של מקצוע הרפואה ועל אמון הציבור ברופאים, כאשר השיקולים הספציפיים הנוגעים לעברייני המשמעת משניים, אם בכלל." התליה ארבעה חודשים.

ג. המשנה למנכ"ל משרד הבריאות נ' מרק לוי (נבו 09.12.2015)

הנקבל הודה בעבירות שיוחסו לו ובהן פרסומים המנוגדים לתקנות רופאי השיניים. הוועדה ציינה כי היא לא משוכנעת כי הנקבל הפנים את האיסור שבהתנהלותו או את האחריות המקצועית המוטלת עליו כרופא שיניים מורשה למניעת פרסומים אסורים או מטעים.

ציטוט מתוך החלטת הוועדה :- "הבטחות שנתן בעבר לא יושמו על ידו ולכן, בנסיבות אלה לא נוכל להמליץ, כפי המוצע על ידי ב"כ הקובל, להסתפק באמצעי משמעת של שלושה חודשי התליית רישיון. בנסיבות אלה נראה לנו לנכון להמליץ בפני כב' השר על נקיטת אמצעי משמעת של שישה חודשי התליית רישיון. **יצוין כי אלמלא נסיבותיו האישיות של הנקבל כפי שתוארו בפנינו ובעיקר מצבו הבריאותי, היינו ממליצים על תקופת התלייה ממושכת יותר". התלייה שישה חודשים.**

ד. המשנה למנכ"ל משרד הבריאות נ' רונן ברדובסקי (נבו 14.04.2013)

פרסם עצמו כ-"מוסמך משרד הבריאות לביצוע טיפולי אסתטיקה של הפנים". הודה במעשים והביא מטעמו עדת הגנה מטעם חברת הפרסום שהעידה שהוא ביקש להסיר את הפרסום אך אירעה תקלה. **התלייה שלושה שבועות.**

כב' השופט סטרשנוב בהחלטתו כתב כך: "סבורני, כי הוועדה שקלה אל נכונה את כל השיקולים הרלוונטיים בפרשה זו, והמלצתה לגבי תקופת התליית רישיונו של הנקבל - **הגם שקצרה היא**, למדיי - איננה כה יוצאת דופן, עד שתצדיק התערבותי."

ה. המשנה למנהל הכללי של משרד הבריאות נ' ג'אורג' פלמן (נבו 13.06.2010)

כירורג מומחה שייחס לעצמו תארים, כשירותיות ומומחיות שאין לו כמו פרופסור. תוך התחשבות ב - "מצב אישי מיוחד" - **התלייה שלושה חודשים.**

ו. המשנה למנכ"ל משרד הבריאות נ' אנטולי אודסקי (נבו 13.11.2009)

רופא שהציג עצמו כמומחה פסיכיאטר. הנקבל הודה והתנצל. חדל מלהציג עצמו כפסיכיאטר לפני זמן. בן שמונים ו-"משתכר לחם צר ומים לחץ". **התלייה חודש אחד.**

25. לאור כל האמור לעיל אמצעי המשמעת ההולם את מעשי הנקבל הוא 4 חודשי התלייה וזאת לאור העובדה שלא היו כל נסיבות מקלות בעניינו, ניתנו אזהרות וארכה לתיקון הפרסומים, והנקבל לא שעה להן תוך נקיטת לשון מאיימת ומתנצחת עם רשויות האכיפה.

26. בעקבות דברי הנקבל וטיעוני ב"כ ביקש ב"כ הקובל להפנות לסעיף 140 לחוק העונשין העוסק בהרתעה אישית כשיקול בענישה "מצא בית המשפט כי יש צורך בהרתעת הנאשם מפני ביצוע עבירה נוספת וכי יש סיכוי של ממש שהטלת עונש מסוים תביא להרתעתו, רשאי הוא להתחשב בשיקול זה בבואו לקבוע את עונשו של הנאשם ובלבד שהעונש לא יחרוג ממתחם העונש ההולם". לדבריו, דווקא משום שהנקבל פועל מתוך שכנוע פנימי עמוק בצדקת דרכו, נדרשת הרתעתו האישית.

דברי הנקבל לוועדה

27. בפתח דבריו טען הנקבל כי הפרסומים נבעו מחוסר התמצאות שלו בכללי האתיקה וכללי המותר והאסור בפרסום, שהשתנו מאז למד רפואת שיניים. כשהופנתה תשומת ליבו לאיסור שבפרסום ביקש להגיע להבנות מה מותר לפרסם ומה אסור.

28. לדבריו חשב שהאיסור לפרסם מומחיות הוא בשלטי מרפאה, בחותמת ובנייר מכתבים. אך לא ראה פסול בפרסום באינטרנט של פרטי ההשכלה שלו והניסיון המקצועי, בדומה לעלונים שפרסם קודם לכן. האתר

היה אתר אינפורמטיבי על דברים שעשה בחייו וחשוב לו להביא לידי ביטוי את מומחיותו כפי שהוא רואה אותה.

29. לדבריו נגרר לשיח מתלהם מול משרד הבריאות בשל רקע קודם של מאבק מול איגוד האורתודונטים, אותו הגדיר כ"מסע ציד" שגרם לו לעזוב את הארץ, ובדיעבד הוא מצטער על נוסח מכתביו כיוון שלא התכוון לפגוע. כל כוונתו היתה לקבל מהתובע הדרכה מה מותר לו לכתוב באתר ונענה שזה לא תפקיד התובע להסביר לו. לדבריו לא פנה לאיגוד האורתודונטים ולא להסתדרות הרפואית לקבלת הדרכה בשל סכסוכי עבר עמם.

30. כבר לפני הגשת הקובלנה מחק את אתר הפייסבוק והאינסטגרם. בעקבות החלטת הועדה תוקן הפרסום באתר, לדבריו שינה את כל הניסוח, ולא הציג עצמו כמומחה, ואם יש פרסום או ביטוי שיכול להתפרש כמומחיות הוא מוכן לתקן אותו.

31. לדבריו כבר בתקופת הלימודים התאהב במקצוע האורתודונטיה ורצה להתמחות בכך, לשם כך למד והשקיע וסבר שיוכל לפרט את כל לימודיו וניסיונו המקצועי באתר, כקורות חיים.

32. בשלב מסוים, בשל סכסוכים עם האיגוד, נסע לקנדה, וחזר מעת לעת לישראל כדי לעבוד במרפאה.

33. במהלך הדיון התברר כי עובדות נוספות המופיעות באתר בדבר חברות הנקבל באיגוד האמריקאי ובאיגוד האירופי לאורתודונטיה אינן נכונות וכי בפועל הוא אינו חבר בארגונים אלה. במענה לשאלת הועדה מדוע עדיין מופיעים באתר פרסומים לגבי חברותו באיגוד האמריקאי לאורתודונטיה, באיגוד הרומני ובאיגוד האירופי, אף שכבר כמה שנים אינו חבר בהם השיב שיש בדעתו לחדש את החברות באיגודים אלה.

34. בלשונו של הנקבל "אני רציתי להתפייס כאן, כעסתי על משרד הבריאות על כך שלא עשה שום דבר כנגד הרדיפות של איגוד האורתודונטים כלפי, רציתי להגיש תביעה וויתרתי, היום אני מרגיש שרודפים אותי. ... יש באתר 107 תגובות של לקוחות מרוצים, כל התגובות אמיתיות, המטופלים שלי מאוד מרוצים, אני רופא טוב ואני עושה הרבה טובות לאנשים". אני מבין מה אני צריך לעשות היום".

טיעוני ב"כ הנקבל לאמצעי המשמעת

35. הועדה התבקשה לשמוע תחילה את הנקבל כדי להבהיר עד כמה היסוד הנפשי מעורב במעשיו של הנקבל, ועד כמה הוא מאמין בכך שלימודיו וניסיונו וטיב עבודתו צריכים להשתקף באתר האינטרנט ולהגיע לציבור מטופליו. זה ניכר גם בתגובותיו לרשויות המוסמכות במשרד הבריאות, שעל פי השקפתו סירבו להכיר בעמלו ובהשכלתו לאורך שנים.

36. לאחר שהוסברה לנקבל משמעות האיסור להשתמש בתואר מומחה שלא אושר, לבסוף הפנים הנקבל הפנים את החלטת הועדה, וזה ניכר בכך ששינה את המידע באתר המרפאה. יש עדיין פרסומים הטעונים תיקון והוא התחייב לתקן אותם, אולם כבר היום ניכר שהוא מפנים את המעשה, מפנים את העבירה ומנסה לשנות, ויש לזקוף זאת לזכותו, דווקא לאור "היסוד הנפשי" ואמונתו הכנה שזה חלק מקורות חיים ולימודים שצריכים להשתקף באתר.

37. הנקבל עצמו אמר "לא חיפשתי דרך להתהדר בנוצות לא לי, חיפשתי דרך להציג את הלימודים שלי ואת הניסיון המקצועי שלי". אין חולק שיש לו ידע, לימודים אקדמיים והכשרות שהוא יכול להציגם.

38. העובדה שטעה בדרך הצגתם אינה טעות מהותית אלא טעות טכנית ואולי בגלל שזה יכול להטעות זה לכל היותר על סף הטעות המהותית, וכך יש לראות את העבירות.

39. הבחינה של הועדה היא בחינה אובייקטיבית אולם חייבים לראות גם את הראיה הסובייקטיבית של הנקבל

40. הנקבל רופא שיניים כבר 28 שנים, עברו המשמעותי נקי, ועל פי הנתונים הוא עושה עבודתו נאמנה ויש הרבה מאוד לקוחות מרוצים.
41. האתר כפי שהוצג בת/6 זה האתר כיום, והוא עבר שינוי ניכר. לגבי הדברים שעדיין נמצאים בו והם לא עומדים בקנה אחד עם החלטת בית הדין, יש דברים שחמקו בעריכה מחדש, ויש גם את הקושי הנפשי של הנקבל לוותר על הצגת ההישגים שלו, כפי שהוא רואה אותם.
42. הנקבל עבר כבר דרך ארוכה מאז התייצב בפני הועדה לראשונה, כשאנו מיוצג, בתחושה שנעשה לו עוול כבד שמקורו במאבקיו באיגוד ועד לשלב שבו הפנים את המלצת הועדה והסכים לשנות את הפרסום באתר.
43. התנהלותו מול רשויות משרד הבריאות היתה סוג של טריגר למאבקים קודמים שניהל וזה בא לידי ביטוי בהתבטאויות חריפות, טענה זו אינה רלוונטית לעניין אמצעי המשמעת. יש לבחון את מידת החומרה של העבירה עצמה, את הנסיבות של העבירה. הנקבל יודע היום שאילו שעה להמלצות משרד הבריאות, הוא לא היה עומד לדין, לכן שינה את הפרסום וימשיך וישנה אותו למניעת כל הטעיה של הציבור בפרסומים.
44. לדברי ב"כ הנקבל, במקרה שבפנינו אין הצדקה להתליה בפועל, לאור כל הנסיבות ולאור דבריו של הנקבל עצמו. ניתן להבין מדבריו את היסוד הנפשי שמאחורי ההתנהלות וזה מאוד חשוב, והנכונות שלו היום לתקן – חשובה לא פחות.
45. יודגש כי בעניינו של ד"ר פינקלשטיין אליו הפנה הקובל, התנהלותו אכן מזכירה את התנהלות הנקבל שבפנינו, אמצעי המשמעת שהוטל היה התליה לחודש ימים בלבד.
46. ב"כ הנקבל הציג בפנינו שני תקדימים דומים בנסיבותיהם, באחד (ללא שם הרופא) הציג עצמו רופא שיניים כמומחה באורתודנטיה והומלץ לאמצעי משמעת של נזיפה ובמקרה שני, בעניינו של ד"ר רונן ברדובסקי – שהציג עצמו כמומחה לטיפול אסתטיקה של הפנים אמצעי משמעת של התליה לשלושה שבועות.
47. ב"כ הנקבל בקש לנקוט במידת הרחמים הדרושה ולהטיל את העונש באופן שיתחשב בנקבל העובד לפרנסתו, איש משפחה, שמטפל במטופלים מרוצים. לדבריו, אין שום סיבה להטיל עונש של התליה בפועל. די בהתראה בלשון ברורה לגבי העתיד כדי להשיג את מטרת ההרתעה הן כלפי היחיד והן כלפי הציבור ולשדר מסר ברור לגבי האיסור שבמעשים. המסר הברור הזה יכול להתקבל גם ללא ענישה בפועל. בפסיקה שהוצגה מתחם הענישה מאפשר גם את סוג ענישה כזה.

דין והמלצה

48. בהמלצתנו מיום 16.4.23 ולאחר שסקרנו בהרחבה את הפרסומים באתר האינטרנט של הנקבל מצאנו כי כמעט בכל שורה באתר מופיעות המילים מומחה או מוסמך על נגזרותיהן. דחינו את טענת הנקבל לפיה בכל עת שהנקבל מוצג כמומחה יש גם סייג להכרה במדינות אירופה. בחלק מהציטוטים מופיעה המילה מומחה בפני עצמה באופן שעשוי ללמד על מומחיות שהושגה כדין בישראל.
49. לא מצאנו באתר כולו אזכור למדינה בה הוסמך כמומחה – רומניה. עובדה זו עומדת בסתירה מוחלטת לרמת פירוט קורות החיים בלשונית "רקע" וסותרת את טענת הנקבל לפיה הצגת מומחיותו באתר היא לגיטימית בהיותה חלק מקורות חייו.
50. מצאנו כי לשון הפרסום, המיועד למטופלים בישראל ולא במדינות אחרות, נועדה כל כולה להאדרת מומחיותו של הנקבל, תוך ניתוק הקשר בין מדינת ההסמכה להכרה הבינלאומית במומחיותו, ומתן דגשים חוזרים ונשנים לגבי חברותו באיגודים בינלאומיים, עובדה שהתבררה כלא נכונה כיוון שממחצית 2020 הושעתה חברותו בארגונים הבינלאומיים של אורתודונטים המופיעים באתר.

51. עוד מצאנו כי אין בין הצגת הנקבל כמומחה תוך האדרת מומחיותו לבין קורות חיים מאומה. הפרסום, גם אם נעשה בתום לב ובאמונה שלמה מטעה במישרין ובעקיפין. הפרסום יוצר רושם חד משמעי של מומחה באורתודונטיה, אף שלא הוכר כדן בישראל.
52. בהמלצתנו אף קבענו כי הנקבל התמיד להפר את הוראות הפקודה והתקנות. הנקבל ניהל התכתבות ענפה עם ד"ר חצב דדוש ועם התובע הראשי, לגבי הפרסומים באתר, טרם הגשת הקובלנה. הוצגו בפנינו ההתכתבויות ובהן הבהרות, הסברים ולאחר מכן דרישה חד משמעית להסרת התואר מומחה מהאתר. הנקבל מצידו, לאחר שהסיר את הפרסום באינסטגרם ובפייסבוק, השאיר את הפרסום באתר בטענה לזכותו להשתמש בתואר, טענות אלה נבחנו ונדחו על ידינו. לכן, קבענו כי אף שהנקבל היה מודע להפרת הוראות הפקודה והוזהר בכך, המשיך לפרסם את מומחיותו בניגוד להוראות סעיף 38 ו-36 לפקודה.
53. ניתן היה לצפות כי הנקבל, לאחר ניהול דיון ארוך בפני הועדה, ולאחר שקיבל את המלצת הועדה, יפנים את הוראות הפקודה והתקנות, ויתקן, באופן מוחלט וסופי את הפרסומים באתר האינטרנט.
54. מעיון בת/6 שהוא צילום (הכולל כ-42 עמודים) של אתר האינטרנט של הנקבל ביום הדיון באמצעי המשמעת עולה כי הנקבל לא הפנים את ההליך ולא את המלצות הועדה.
55. בחרנו להביא, בתמצית, חלק מהפרסומים באתר, המופיעים בת/6:-
- א. בעמוד 1:- "... תוכנית התמחות מיוחדת ליישור שיניים. תוכנית ההתמחות נמשכת 3 שנים שבסיומה בוגר ההתמחות מקבל תעודת מומחה ליישור שיניים ולסתות.
- "לאחר שד"ר הרצל מיכאל עמד בכל הדרישות הבינלאומיות הנדרשות התקבל כחבר מן המניין באיגוד האורתודונטים האמריקאי והבינלאומי."
- ב. בעמוד 2:- "... יש לציין שכל הטיפול האורתודונטי ללא יוצא מן הכלל מתבצע אך ורק ע"י ד"ר הרצל מיכאל, ללא שילוב של סייעות ו/או סייעים שאינם מוסמכים לטפל ביישור שיניים.
- ג. בכותרות עמודים רבים, מופיע הכיתוב – ד"ר הרצל מיכאל אורתודנט, מומחה ליישור שיניים".
- (ר' לדוגמה עמ' 9-13, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 40, 41.
- ד. בעמ' 23, 32, 36, 42, – תחת הכותרת – פרטי המרפאה מופיע הכיתוב – "ד"ר הרצל מיכאל רפואת שיניים ואורתודונטיה".
56. הנקבל וב"כ טענו בפנינו כי נעשו שינויים באתר המרפאה המעידים על הפנמת האיסור שבבסיס הוראות הפקודה, וכי יתכן שנפלו טעויות והביעו נכונות לתקן. לא נוכל לקבל טענה זו. יתכן והפרסומים בגינם הוגשה הקובלנה הוסרו בחלקם הארי, אולם תחתם נוספו פרסומים חדשים, המתארים את הנקבל כמומחה ליישור שיניים, כאורתודנט וכחבר באיגוד האורתודונטים. אין מדובר בהשמטה או טעות אלא בפרסומים חוזרים, לאורך עמודים רבים.
57. הנקבל טען בפנינו שלא ידע ולא היה מעודכן באיסור שבמעשיו וכי הפרסום נעשה בתום לב כחלק מקורות חיים שהושגו בלימודים אקדמיים והכשרות במוסדות נחשבים ומוכרים. אין בידינו לקבל טענה זו. הנקבל ניהל מאבקים על הכרה במומחיותו מול איגוד האורתודונטים בישראל במשך שנים רבות. הנקבל קיבל התראות רבות מד"ר דדוש ומהתובע במטרה למנוע הגשת הקובלנה, ובוודאי ידע שעליו להשמיט כל אזכור הנקבל ידע שאינו יכול להשתמש בתואר מומחה לאחר שקיבל לידינו את המלצת הועדה.
58. כבר בעדותו בפני הועדה, בשלב שמיעת הראיות בתיק הבטיח הנקבל לתקן את תוכן הפרסום באתר ולהשמיט כל אזכור לתואר מומחה. כאמור בת/6 מעלה כי בצד ההשמטה - הוספו כותרות ותארים שלא הופיעו בו קודם.

59. לא נוכל לקבל את עמדתו של ב"כ הנקבל לפיה יש להתחשב לקולא ב"יסוד הנפשי" (במצב הנפשי) של הנקבל הרואה עצמו זכאי לתואר ומומחה בתחומו. הנקבל אכן נאחז ב"זכותו" לפרסם את "מומחיותו" למרות שהבין את האיסור שבמעשה ולמרות שיש בפרסום כדי להטעות את הציבור לחשוב כי הוא מומחה מוכר כדין בישראל. הנקבל הוסיף ועשה כן גם לאחר שהוזהר, גם לאחר שהתחייב בפני הועדה לתקן את הפרסום וגם במועד הדיון באמצעי המשמעת.
60. הצדדים הציגו בפנינו החלטות שניתנו במקרים דומים של פרסומת אסורה או שימוש בתואר שלא אושר כדין בישראל. טווח הענישה במקרים שהוצגו בפנינו נע בין נזיפה להתליה של 6 חודשים.
61. דומה ענייננו לעניינה של ד"ר אניטה מנסו, רופאת שיניים שהציגה עצמה כמומחית לרפואה אסתטית ועל אף פניות חוזרות ונשנות הפרסומים המפרים לא הוסרו. ועדת המשמעת המליצה להטיל 4 חודשי התליה. (המשנה למנכ"ל משרד הבריאות נ' אניטה מנסו (נבו 15.06.2016))
62. מצאנו דמיון גם לעניינה של ד"ר מרק לוין, רופא שיניים שעסק בפרסומת אסורה. גם כאן במהלך ניהול ההליך המשמעותי, התמיד הנקבל להפר את הוראות הפקודה והתקנות והועדה המליצה להטיל עליו אמצעי משמעת של 6 חודשי התליה. (המשנה למנכ"ל משרד הבריאות נ' מרק לוין (נבו 09.12.2015))
63. מטרת הוראות החוק היא מניעת הטעיה של הציבור בכל הנוגע לכישוריו של הרופא אליו הוא פונה. הנקבל פרסם תארו, באופן שנועד להאדיר את כישוריו המקצועיים, באופן מטעה, מבלי שאושרו על ידי הגוף המוסמך בישראל. הנקבל נמנע מהסרת הפרסום המפר אף שהיה מודע להליך המשמעותי נגדו ולאיסור שבמעשיו. בנסיבות אלה, ומשהתמיד להפר את הוראות החוק גם כשעמד לדין משמעותי אין מנוס מהטלת אמצעי משמעת שיש בו כדי להרתיע.
64. אשר על כן אנו ממליצים להטיל על הנקבל אמצעי משמעת של 4 חודשי התליה.

ד"ר אבי פישמן, חבר ועדה

עו"ד זמירה גולדנר, חברת ועדה

ד"ר חגית דומב, יו"ר

נציג הסתדרות רופאי השיניים

נציגת היועצת המשפטית לממשלה

נציגת המנהל הכללי